

Załącznik do uchwały NR
XXXVIII/611/09
Rady Miejskiej w Morągu
z dnia 29.12.2009 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2010

MORĄG, 2009 r.

Podstawą prawną i merytoryczną programu są:

- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (tekst jedn. Dz.U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zmianami)**
- **Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. Nr 180 poz. 1493)**
- **Uchwała Nr XLIX/668/06 Rady Miejskiej w Morągu z dnia 28 czerwca 2006r. w sprawie: ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Morąg.**
- **Zarządzenie Nr 19/03 Burmistrza Morąga z dnia 11 marca 2003r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**
- **Zarządzenie Nr 180/07 Burmistrza Morąga z dnia 28 września 2007r. w sprawie odwołania członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r., w art. 4 ust. 1 stanowi, że „Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.”

Realizacja tych zadań odbywa się na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Miejską (art.4 ust.2). Program jest kontynuacją kierunków i zadań wytyczonych przez gminę w 1993 roku, a w wyżej wymienionej formie realizowanych od roku 1997. Ma tendencje rozwojowe i finansowany jest z opłat uzyskanych za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu (art. 11 ust. 1).

Program jest modyfikowany w oparciu o nową wiedzę i doświadczenia z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy. Realizowany jest przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną,
- 3) ograniczenie dostępności alkoholu,
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
- 6) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Zadania , o których mowa w ust.1, uwzględnia się w założeniach polityki społeczno-gospodarczej w postaci Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zatwierdzonego przez Radę Ministrów (art. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości).

Powszechnie uważa się, że na uzależnienie od środków psychoaktywnych składają się trzy zmienne: człowiek - środek uzależniający - środowisko. Elementy te są połączone i współzależne od siebie. Do właściwości psychologicznych, które mogą poprzedzać i nasilać używanie substancji uzależniających należą: niepewność, niedojrzałość i chwiejność emocjonalna, niedostatecznie wykształcona zdolność rozumienia i odgadywania indywidualnych stanów emocjonalnych własnych, jak i innych osób, słaba motywacja do działań nie przynoszących natychmiastowych korzyści, konflikty z otoczeniem. Dodać należy, iż działania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień to praca bardzo trudna i

długofalowa, dążąca do zmiany nawyków, przełamywania przyzwyczajzeń kulturowych, mająca na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych.

Uzależnienie jest chorobą śmiertelną i fakt uratowania chociażby jednego życia ludzkiego motywuje do intensywnych działań i nadaje tej pracy właściwy sens.

Efektywność tej pracy jest trudno mierzalna, gdyż prawidłowo prowadzona efekty może przynieść po latach, w funkcjonowaniu kolejnych, w szczególności zaś zmianie postaw.

I. SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W EUROPIE.

Europejczycy mimo, że spożywają obecnie mniej alkoholu w porównaniu do lat siedemdziesiątych XX wieku, kiedy jego konsumpcja była w Europie najwyższa, dziś nadal piją najwięcej na świecie. Takie wnioski płyną z analizy badań przeprowadzonych na zamówienie Komisji Europejskiej przez Instytut Studiów nad Alkoholem w Londynie. Raport sporządzony przez Petera Andersona i Bena Baumberga „Alcohol in Europe” przedstawiony Komisji Europejskiej 1 czerwca 2006r. jest analizą wpływu alkoholu na zdrowie, życie publiczne i ekonomię w Europie. Raport określa kraje europejskie jako region największego spożycia alkoholu. Jego średnie spożycie wynosi około 11 litrów czystego alkoholu, co daje wynik o dwa i pół razy większy niż średnie spożycie światowe. Na drugiej pozycji plasują się mieszkańcy Ameryki Północnej i Południowej ze średnim spożyciem rocznym 7 litrów czystego alkoholu na dorosłą osobę.

Zgodnie z treścią raportu alkohol jest główną przyczyną problemów zdrowotnych Europy. Niemalże 23 miliony Europejczyków jest uzależnionych od alkoholu, a rocznie około 195 tysięcy umiera wskutek dolegliwości związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu.

Spożywanie alkoholu prowadzi do powstawania 60 rodzajów chorób i urazów. **Alkohol jest przyczyną ponad 7% chorób i przedwczesnych śmierci w krajach UE. Jest on też głównym źródłem szkód, nie tylko dla osób spożywających, ale każdego roku także dla np.: 60 tysięcy przedwześnie urodzonych dzieci z niedowagą, 9 milionów dzieci żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym, 10 tysięcy ofiar wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców oraz 2 tysięcy ofiar morderstw popełnionych przez nietrzeźwych sprawców.**

Szkody związane ze spożywaniem alkoholu: choroby, wypadki, przestępstwa, straty w sektorze pracy kosztują państwa europejskie około 125 miliardów euro rocznie, co daje na każde gospodarstwo domowe w UE około 650 euro rocznie.

Polityka wobec alkoholu, której celem jest profilaktyka i redukcja szkód, zajmuje poważne miejsce w strategiach regionu europejskiego. Potrzebę takich działań widzi nie tylko WHO (Światowa Organizacja Zdrowia), która zajmuje się zdrowiem publicznym, a co za tym idzie negatywnym wpływem, między innymi spożycia alkoholu na zdrowie obywateli i przeciwdziałaniem temu zjawisku. Również Unia Europejska, która jest strukturą ekonomiczną, coraz więcej uwagi poświęca promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, zdając sobie sprawę z konsekwencji ekonomicznych w postaci obniżenia PKB w związku z nadużywaniem alkoholu.

II. STAN PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W POLSCE.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą bio-psycho-społeczną i występuje u ok. 800 tys. osób w Polsce. Nie ominęło również naszej gminy, gdzie dodatkowym, obciążającym czynnikiem jest wysoka stopa bezrobocia.

W warstwie somatycznej uzależnienia mamy do czynienia z wieloma schorzeniami mającymi ujemny wpływ na funkcjonowanie narządów (**nadużywanie alkoholu odpowiedzialne jest za około 60 schorzeń**), osłabieniem odporności, zwiększoną podatnością na choroby.

W warstwie psychologicznej natomiast obserwujemy mechanizmy głęboko zmieniające funkcjonowanie człowieka:

- nałogowe regulowanie uczuć,
- mechanizm iluzji i zaprzeczeń,
- mechanizm rozpraszania JA.

Wpływają one na nieprawidłowe funkcjonowanie jednostki w sferze motywacyjnej i poznawczej oraz zaburzają jej funkcjonowanie w środowisku społecznym. Sprzyjają kontynuacji uzależnienia.

Liczne obserwacje i analizy statystyczne najczęściej diagnozowanych jednostek chorobowych u pacjentów placówek podstawowej opieki zdrowotnej dowodzą, że nie tylko osoby uzależnione od alkoholu ponoszą szkody zdrowotne, ale także osoby pijące w sposób ryzykowny i szkodliwy. Badania wskazują, że ok. 20% wszystkich zgłoszeń pacjentów do POZ ma swoje źródło w problemach spowodowanych nadużywaniem alkoholu. Oznacza to, że osoby te nie potrzebowałyby pomocy lekarskiej, gdyby w zalecany sposób ograniczyły, bądź odstawiły spożywanie alkoholu.

Szkody zdrowotne wywoływane alkoholem nie ograniczają się do szkód występujących u osób uzależnionych, lecz dotyczą także członków ich rodzin. Często żyją oni w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określonych mianem współuzależnienia. Współuzależnienie nie jest chorobą, ale zespołem nieprawidłowego przystosowania. Jednak u osób współuzależnionych często rozpoznaje się PTSD- czyli zespół stresu pourazowego. Osoby współuzależnione wymagają leczenia i mogą uzyskać poprawę stanu zdrowia psychosomatycznego, jeśli skorzystają z pomocy oferowanej im w placówkach odwykowych, gdzie mają prawnie zagwarantowane bezpłatne leczenie.

Dzieci w rodzinach, gdzie jedno lub oboje rodziców nadużywa alkoholu, żyją w silnym stresie, doświadczają poczucia zagrożenia i obaw o przetrwanie rodziny, która stanowi podstawę istnienia dziecka. Często są ofiarami lub świadkami przemocy fizycznej i psychicznej. Osoba, która wychowywała się w takiej rodzinie, w dorosłym życiu przejawia w funkcjonowaniu psychologicznym wiele nieprawidłowości będących skutkiem urazów z dzieciństwa.

Według danych szacunkowych w Polsce żyje ok. 1,5-2,0 mln. dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym, z tego 500 tys. znajduje się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu.

Różne formy agresywnych i represyjnych zachowań rodziców, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych i potrzeb dziecka wywierają destrukcyjny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci oraz proces rozwoju. Dzieci te są słabsze fizycznie, częściej chorują. Występują u nich zaburzenia emocjonalne, często są ofiarami przemocy i nadużyć seksualnych ze strony najbliższych lub otoczenia. Podstawowym źródłem zagrożeń dla dziecka jest stan chronicznego napięcia i stresu. Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u dziecka poczucie braku stabilności, porządku życiowego, a co za tym idzie, braku kontroli nad własnym życiem.

Ponadto dzieci te stanowią grupę podwyższonego ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

III. MAPA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH GMINY MORĄG.

Okres ostatnich kilku lat, to czas wielu ciekawych inicjatyw, czas bardzo intensywnej pracy w zakresie tworzenia systemu profilaktyki i terapii uzależnień.

Fakt utworzenia grup samopomocowych był pierwszym krokiem, początkiem systemu. Następny krok to wprowadzenie do pracy z dziećmi i młodzieżą profesjonalnych programów profilaktycznych (często w fazie pilotażu) oraz szkolenie realizatorów tych programów.

Kolejny krok to praca Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy, dalszy-utworzenie Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi oraz organizacja pracy grup opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Unormowania ustawowe dotyczące finansowania pozalekcyjnych zajęć sportowych pozwoliły na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz rozwój zainteresowań pod okiem specjalistów, licznej grupie uczniów naszej gminy.

W okresie tym wiele osób zainteresowanych profilaktyką uzależnień zdobyło wiedzę i umiejętności do pracy w tym trudnym wycinku życia społecznego. W chwili obecnej pojawiła się potrzeba przeszkolenia nowych osób w zakresie realizacji programów profilaktycznych oraz wyposażenia w umiejętności wychowawcze do pracy w problemie agresji i przemocy.

Do deficytów systemu zaliczyć należy nadal zbyt małe zaangażowanie dorastającej młodzieży eksperymentującej z używkami, z grup ryzyka, mającej obciążenia rodzinne.

Sporadyczne kontakty z wojskiem stacjonującym na terenie naszego miasta dają nam również informacje o znacznym nasileniu problemów uzależnień w tym środowisku, co wymagałoby poszerzenia współpracy w zależności od zapotrzebowania.

Zjawisko spożywania alkoholu podczas wykonywania obowiązków zawodowych, czy prowadzenia pojazdów pod wpływem środków psychoaktywnych, jest zjawiskiem powtarzającym się, wymagającym interwencji i poszukiwania sposobów eliminowania i zapobiegania.

Podobnie jest ze zjawiskiem przemocy domowej, która w zdecydowanej większości powiązana jest z używaniem alkoholu. Wymaga współpracy i koordynacji działań wielu służb. Gmina ma zatwierdzony przez Radę Miejską Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Zespół Interdyscyplinarny koordynowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Uczestniczy w ogólnopolskich kampaniach np. „Dzieciństwo bez przemocy”. Sukcesywnie szkoli nauczycieli programem „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, którzy pracują z rodzicami.

Niezmiernie ważnym problemem jest przygotowanie lekarzy pierwszego kontaktu i innych specjalistów do badań przesiewowych i wczesnego wykrywania przyczyn problemów zdrowotnych w nadużywaniu środków psychoaktywnych oraz diagnozowania przypadków przemocy domowej zarówno wśród dzieci jak i dorosłych.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W GMINIE.

Gmina Morąg liczy 25086 mieszkańców, w tym 14416 w mieście i 10670 w środowisku wiejskim.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na dzień 30 listopada 2009 r. – 2429 w tym 1239 kobiet, na wsi-1199 w tym 612 kobiet, w mieście –1230 w tym 627 kobiet.

Zestawienie danych ze szkół z ostatnich 5 lat.

Placówka	Diagnoza środowiskowa na rok:	Liczba uczniów w szkole	Liczba uczniów ze środowiska wiejskiego		Problemy rodzin - związane z alkoholem		Problemy rodzin - związane z przemocą		Problemy własne uczniów - nikotynowy		Problemy własne uczniów - alkohol		Problemy własne uczniów - narkotyki		Problemy własne uczniów - agresja	
Gimnazjum	2005	1188	561	47,22%	65	5,47%	53	4,46%	58	4,88%	9	0,76%	5	0,42%	0	0,00%
	2006	1121	542	48,35%	125	11,15%	116	10,35%	62	5,53%	16	1,43%	2	0,18%	58	5,17%
	2007	1079	530	49,12%	48	4,45%	37	3,43%	58	5,38%	21	1,95%	8	0,74%	31	2,87%
	2008	1064	495	46,52%	41	3,85%	9	0,85%	75	7,05%	189	17,76%	9	0,85%	48	4,51%
	2009	1037	493	47,54%	56	5,40%	26	2,51%	69	6,65%	24	2,31%	0	0,00%	38	3,66%
	2010	1000	453	45,30%	71	7,10%	77	7,70%	91	9,10%	39	3,90%	10	1,00%	191	19,10%
Szkoła Średnia	2005	1324	565	42,67%	144	10,88%	110	8,31%	241	18,20%	74	5,59%	12	0,91%	0	0,00%
	2006	1387	662	47,73%	47	3,39%	47	3,39%	841	60,63%	164	11,82%	8	0,58%	30	2,16%
	2007	1314	b.d.	0,00%	46	3,50%	23	1,75%	335	25,49%	44	3,35%	18	1,37%	7	0,53%
	2008	1233	549	44,53%	96	7,79%	27	2,19%	218	17,68%	23	1,87%	13	1,05%	8	0,65%
	2009	1202	563	46,84%	40	3,33%	29	2,41%	115	9,57%	21	1,75%	9	0,75%	7	0,58%
	2010	1170	542	46,32%	33	2,82%	41	3,50%	188	16,07%	29	2,48%	13	1,11%	14	1,20%
Szkoła Podstawowa	2005	2138	1008	47,15%	184	8,61%	132	6,17%	10	0,47%	32	1,50%	0	0,00%	0	0,00%
	2006	2089	989	47,34%	178	8,52%	82	3,93%	18	0,86%	0	0,00%	0	0,00%	34	1,63%
	2007	1967	899	45,70%	180	9,15%	75	3,81%	12	0,61%	1	0,05%	0	0,00%	132	6,71%
	2008	1889	906	47,96%	196	10,38%	93	4,92%	17	0,90%	0	0,00%	0	0,00%	65	3,44%
	2009	1817	880	48,43%	116	6,38%	44	2,42%	4	0,22%	0	0,00%	0	0,00%	91	5,01%
	2010	1766	894	50,62%	116	6,57%	52	2,94%	8	0,45%	0	0,00%	1	0,06%	65	3,68%

1. W szkołach gminnych uczy się 2766 uczniów, w tym w podstawowych 1766 (63,8%), gimnazjach 1000 (36,2%). W dwóch szkołach ponadgimnazjalnych uczy się 1170 uczniów z naszej oraz okolicznych gmin.

Z informacji przekazywanych przez szkoły wynika, że 116 (6,6%) uczniów szkół podstawowych oraz 71 (7,1%) uczniów gimnazjów wychowuje się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Problem przemocy rodzinnej dotyka 52 (2,9%) uczniów szkół podstawowych i 77 (7,7%) uczniów gimnazjów.

Problem nikotynizmu dotyka 8 (0,4%) uczniów szkół podstawowych, 91 (9,1%) uczniów gimnazjów oraz aż 188 (16%) uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Problem spożywania alkoholu zauważono u 39 (3,9%) gimnazjalistów oraz 29 (2,5%) uczniów szkół ponadgimnazjalnych, co z pewnością jest informacją mało wiarygodną

Problem narkotykowy sygnalizowany jest u 1 (0,06%) uczniów szkół podstawowych, 10 (1%) gimnazjalistów, oraz 13 (1,1%) uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Agresywne zachowanie przejawia 65 (3,7%) uczniów szkół podstawowych, 191 (19,1%) gimnazjalistów oraz 14 (1,2 %) uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Powyższe dane to dane szacunkowe, nie zawsze w pełni wiarygodne, gdyż dotyczą niezwykle trudnej problematyki, często głęboko ukrywanej przed światem zewnętrznym. Mogą również świadczyć o braku rozpoznania problemu w środowisku.

2. Z informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morągu za rok 2008 i I półrocze 2009 wynika, że udziela on pomocy **235** rodzinom z terenu gminy dotkniętym problemem alkoholowym, a **156** dzieci z rodzin z tym problemem ma finansowane dożywianie w szkołach, do których uczęszcza. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej odnotował **21** przypadki przemocy w rodzinie, w tym przemoc wobec **10** dzieci.

3. Straż Miejska w I półroczu 2009 roku interweniowała w **221** zdarzeniach z udziałem osób nietrzeźwych. Zastosowano **160** pouczeń, **56** mandatów, **2** spraw skierowano do sądu.

4. Z informacji Komisariatu Policji w Morągu za rok 2008 i I półrocze 2009 wynika, że interweniowali oni w **443** przypadkach z udziałem osób nietrzeźwych w tym **6** dotyczyło przemocy domowej. W **335** przypadkach przeprowadzono rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu, założono **6 niebieskich kart!**

Policja zatrzymała do kontroli **108** osób kierujących pojazdami mechanicznymi i **200** osób kierujących rowerami pod wpływem alkoholu. Odnotowano **4** wypadki spowodowane przez pijanych kierowców oraz **12** przypadków przemocy rówieśniczej wśród młodzieży. Zatrzymano **17** nietrzeźwych nieletnich. Sporządzono **67** wniosków do sądu o ukaranie i wymierzono **337** mandatów na kwotę **33.700 zł** za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym.

Porównanie danych policji z ostatnich 5 lat

	interwencje domowe, interwencje z udziałem osób nietrzeźwych	przemoc domowa	założono Niebieskie Karty	rozmowy przeprowadzone z osobami nietrzeźwymi	kierowcy zatrzymani pod wpływem alkoholu	kierujący pojazdem mechanicznym	kierujący rowerem	wypadki spowodowane przez nietrzeźwych kierowców	przemoc rówieśnicza wśród młodzieży	zatrzymani nietrzeźwi nieletni	wnioski do sądu za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	mandaty za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	mandaty za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym -kwota
pól. 2009	239	4	4	131	75	32	43	0	3	4	24	89	8 900 zł
2008	204	2	2	204	233	76	157	4	9	13	43	248	24 800 zł
2008, I pól. 2009	443	6	6	335	308	108	200	4	12	17	67	337	33 700 zł
2007, I pól. 2008	930	8	7	930	340	155	185	12	8	42	15	296	2 960 zł
2006, I pól. 2007	1822	21	21	1822	317	133	184	11	8	17	7	309	2 840 zł
2005	1175	brak danych	14	1175	191	89	102	2	4	14	brak danych		

5. Do listopada bieżącego roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłoszono **68** osób, w tym **11** kobiet. Komisja skierowała **12** wniosków do sądu.

Na badania biegłych sądowych skierowano **16** osób, z osób które zobowiązały się do podjęcia leczenia w Poradni **13** uczęszczało na terapię.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła **11** posiedzeń Zespołu Roboczego ds. Leczenia Odwykowego oraz 3 posiedzenia całego składu. Wysłano **16** pisma do Komisariatu Policji w Morągu z prośbą o podjęcia stosownych działań, w związku ze zgłoszonym problemem przemocy, **2** zawiadomienie do prokuratury o popełnienie przestępstwa przemocy. Z konsultacji, informacji i wsparcia w biurze oraz Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy skorzystało ponad **1000** osób.

Komisja zaopiniowała 39 zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy.

6. Uchwała Nr XLIX/668/06 z dnia 28 czerwca 2006 r. Rady Miejskiej – ustala liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy. W 2009 roku obowiązywał limit 85 punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży z czego w chwili obecnej wykorzystywanych jest 74. Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży ustalono na 30, z czego w chwili obecnej wykorzystywanych jest 21. Wszystkie nowe zezwolenia opiniowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

V. STAN ZASOBÓW W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE.

1. Lecznictwo odwykowe.

Od kilku lat w Morągu funkcjonuje profesjonalna placówka leczenia uzależnienia od alkoholu utworzona we współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach Profesjonalnej Aktywizacji Placówek Odwykowych, początkowo pod nazwą Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi. Po przejęciu przychodni lekarskiej przez nowego właściciela poszerzono zakres usług i w chwili obecnej placówka funkcjonuje pod nazwą Poradnia Leczenia Psychiatrycznego i Uzależnień. Poradnia dysponuje lokalem wyremontowanym i wyposażonym z funduszu gminnego, sukcesywnie doposażanym. Podstawową działalność poradni finansuje Narodowy Fundusz Zdrowia, ponadpodstawową- gmina, w ramach zadania ujętego w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dotyczy to rozszerzenia programu podstawowego o pogłębioną terapię:

- trening zapobiegania nawrotom choroby,
- warsztat „Złość, agresja, uzależnienie”,
- warsztat przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dla uzależnionych i współuzależnionych ,
- poczucie własnej wartości dla uzależnionych i współuzależnionych ,
- trening asertywnych zachowań abstynenckich.

2. Profesjonaliści w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu i przemocy.

W Poradni Leczenia Psychiatrycznego i Uzależnień jest zatrudniony specjalista psychoterapii uzależnień i certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień w pełnym wymiarze godzin (umowy-zlecenia) oraz dojeżdżający z Elbląga lekarz psychiatra.

Do pracy z problemem przemocy w gminie przygotowanych jest pięć osób, które ukończyły Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oraz kilka osób (w tym nauczyciele i pracownicy socjalni) po innych szkoleniach przygotowujących do pracy z tym trudnym problemem.

3. Inne formy pomocy.

Pacjenci z naszego terenu na leczenie zamknięte kierowani są do szpitala leczenia psychiatrycznego w Iławie lub w Olsztynie. W pojedynczych przypadkach uzależnieni podejmują leczenie w Giżycku, Suwałkach, Stanominie, Fromborku, Lidzbarku Warmińskim. Współuzależnieni i uzależnieni uczestniczą w Warmińsko- Mazurskich Dniach Skupienia w Krynicy Morskiej.

4. Grupy samopomocowe.

Na terenie Gminy Morąg działają dwie grupy samopomocowe :

- Grupa AA „ Tramp” (dla uzależnionych- przy kościele Bł. M. Kozali na Zatorzu)
- Grupa AL-ANON (dla współuzależnionych, ul. Dworcowa 7)

5. Realizacja programów profilaktycznych w roku 2009.

Od ponad 10 lat w szkołach gminnych Morąga budowany jest system profilaktyki, który jest w ciągłym rozwoju. Rok 2009 to kolejny rok realizacji Szkolnych Programów Profilaktyki wspieranych realizacją zadań z tego zakresu ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych :

- profilaktycznym programem „Spójrz inaczej” i „Spójrz inaczej na agresję” i innymi autorskimi, między innymi „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”
- pracą grup socjoterapeutycznych i opiekuńczo- wychowawczych w szkołach podstawowych i gimnazjach,
- pozalekcyjnymi zajęciami sportowymi- dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
- teatralnymi spektaklami profilaktycznymi dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- funkcjonowaniem Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy.

W realizację programów profilaktycznych zaangażowana jest liczna grupa nauczycieli dobrze przygotowanych do pracy w tym zakresie. W tym roku dodatkowo przeszkolono kolejną grupę pedagogów do prowadzenia programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. Bardzo ważnym jest traktowanie problemu systemowo i prowadzenie ciągłej pracy zarówno z dziećmi i młodzieżą jak i ich rodzicami i wychowawcami.

Kontynuowana jest współpraca z organizacjami i instytucjami, które realizują problematykę profilaktyki i propagowanie zdrowego stylu życia.

VI. CELE PROGRAMU.

Cele strategiczne programu:

1. Ograniczenie picia alkoholu przez osoby niepełnoletnie.
2. Zmniejszenie rozmiarów problemów aktualnie występujących.
3. Podjęcie działań ograniczających zjawisko agresji wśród młodzieży i przemocy w rodzinie.
4. Propagowanie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe programu:

1. *Zwiększenie dostępności pomocy ukierunkowanej na osoby mające problemy związane z używaniem alkoholu i innych substancji oraz ich rodzin:*
 - kontynuowanie działań polegających na udzielaniu pomocy pedagogiczno-psychologicznej, terapeutycznej i prawnej,
 - budowanie systemu informacji mieszkańców o możliwości korzystania z oferty instytucji pomocowych.
2. *Zwiększenie efektywności oddziaływań profilaktycznych poprzez:*
 - doskonalenie metod i środków ww. oddziaływań,
 - ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez osoby niepełnoletnie, prowadzenie działań „Próba zakupu alkoholu- tajny klient”, reagowanie na zgłoszenia i sygnały ze środowiska,

- edukacja w kierunku podnoszenia świadomości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem substancji psychoaktywnych,
 - propagowanie postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia.
3. *Lepsza jakość współpracy między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami poprzez :*
- specjalistyczne szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego,
 - sprawniejszą koordynację działań służb i instytucji w zakresie pomocy rodzinie,
 - budowanie między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami, sprawnego systemu przepływu informacji i danych dotyczących problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie.
4. *Monitorowanie efektów pracy profilaktyczno-terapeutycznej, poprzez :*
- ewaluację realizowanych programów,
 - sprawozdania z realizacji zadań przez poszczególne podmioty,
 - kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych,

VII. ZADANIA.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- Pomoc merytoryczna i finansowa dla Poradni Leczenia Psychiatrycznego i Uzależnień w Morągu.
- Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Biurze Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób, które starają się o zdobycie umiejętności zawodowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy.
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

◆Wskaźniki oceniające realizację zadań :

- Odsetek pacjentów w placówce, którzy po zakończeniu terapii utrzymują abstynencję przez ponad rok.
- Ilość zrealizowanych programów ponadpodstawowych.
- Ilość osób, którym udzieliły pomocy placówki zajmujące się problemem na terenie gminy.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- opiniowanie wydawanych zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o

której mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe),

- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, art. 18 ust. 8 ustawy).

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- 1. Ilości osób, które podjęły leczenie.
- 2. Ilość kontroli.
- 3. Ilość wniosków skierowanych do sądu.
- 4. Ilość opinii do zezwoleń sprzedaży napojów alkoholowych.
- 5. Ilość leczących się utrzymujących trzeźwość przynajmniej rok.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- Kontynuowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z różnych grup wiekowych uczęszczających do szkół gminnych
- Realizacja w placówkach oświatowych Gminy Morąg programów profilaktycznych, kierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli („Spójrz inaczej”, „Spójrz inaczej na agresję”, „Noe” i teatralnych spektakli profilaktycznych oraz programów autorskich.
- Organizacja szkolenia realizatorów programu „Magiczne Kryształ”, „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” oraz innych w zależności od potrzeb.
- Organizacja bądź współorganizacja wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (kolonie profilaktyczne, półkolonie, obozy profilaktyczne).
- Organizowanie kampanii informacyjnych, współpraca z mediami w zakresie propagowania wiedzy dotyczącej zdrowego stylu życia i przeciwdziałania przemocy.
- Włączanie się w ogólnopolskie kampanie profilaktyczne.
- Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie realizowania programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Zakup materiałów edukacyjnych do programów i kampanii profilaktycznych.

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- Liczba i zasięg programów.
- Ilość uczestników programu.
- Ilość osób przeszkolonych w zakresie problemów uzależnień i przemocy.
- Kwota dofinansowania.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- Udzielenie pomocy merytorycznej, organizacyjnej i finansowej, stała i systematyczna współpraca z placówkami gminnymi i innymi realizującymi własne programy profilaktyczne i propagującymi zdrowy styl życia (MDK, MOPS, sąd, prokuratura, przedszkola, szkoły, policja, PARPA, Biuro ds. Narkomanii, „Niebieska Linia”, „Fundacja Dzieci Niczyje” i inne).

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się profilaktyką uzależnień (uczniowskie kluby sportowe, Caritas, kluby sportowe, PCK, TPD, parafie i inne).
- Wspieranie inicjatyw profilaktycznych osób i grup nieformalnych.

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- 1.Liczba, jakość i zasięg podejmowanych i realizowanych projektów.
- 2.Ilość uczestników.
- 3.Kwota dofinansowania.

5. *Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych art.13(2), łamania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nietrzeźwym, osobom do lat 18 , na kredyt i pod zastaw art.15, oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.*

6. *Utrzymanie bazy lokalowej.*

- Koszty utrzymania lokalu przy ul. Dworcowej 7
 - opłaty za ogrzewanie, energię elektryczną, wodę i kanalizację, wywóz nieczystości, monitoring,
 - drobne naprawy i remonty
- Koszty administracyjne:
 - usługi telekomunikacyjne i pocztowe,
 - delegacje służbowe,
 - materiały biurowe, prenumerata, zakup materiałów informacyjnych

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

1. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - a) wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia ogłoszonego przez Ministra PPiSS za poprzedni kwartał, dla każdego członka przysługuje za:
 - uczestnictwo i pracę w posiedzeniach komisji (potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu jest podpisana lista obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia)
 - 10 zł za skontrolowanie- potwierdzone protokołem- placówki handlu detalicznego lub gastronomicznego, rozliczane po wypełnieniu umowy o dzieło
2. Źródła finansowania programu:
Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe budżetu Gminy Morąg w tym pochodzące z opłat za wydawanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Sposób realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kosztów z tym związanych określa harmonogram na kwotę **410.000zł.**

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Marek Radtowski

Harmonogram działań i wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2010

Zadania 1	Sposób realizacji 2	Terminy 3	Koszty 4	Odpowiedz. 5
I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	1. Poszerzenie podstawowej oferty Poradni Psychiatrycznej i Leczenia Uzależnień (maratony weekendowe, szkolenia pracowników, superwizje, doposażenie).	cały rok	- 11.000 zł	Współpraca z kierownikiem przychodni i terapeutami.
	2. Dofinansowanie dodatkowych odpłatnych form terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.	cały rok	- 6.000 zł	AL.-ANON AA
	RAZEM		17.000 zł	
II. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:	cały rok		Przewodniczący GKRPA, z – ca przewodni., sekretarz.
	- posiedzenia GKRPA i Zespołu Roboczego ds. Leczenia Odwykowego,		-12.000 zł	
	- opinie biegłych sądowych, - kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych. - koszty sądowe		-5.000 zł -2.000 zł - 1.000 zł	
2. Kontynuacja działalności Punktu – Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy:	cały rok	- 9.000 zł		Współpraca z osobami zatrudnionymi do realizacji zadań.
	RAZEM		29.000 zł	
III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych	1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjach :	cały rok	- 10.000 zł	Pełnomocnik burmistrza ds. Profilaktyki i RPA, współpraca z realizatorami, pedagogami i dyrektorami szkół.
	a) „Spójrz inaczej”, „Noe” i inne programy profilaktyczne,			
	b) Grupowe zajęcia z dziećmi i młodzieżą: -profilaktyczno-wychowawcze	cały rok	- 15.000 zł	
	-socjoterapeutyczne		- 40.000 zł	
	2. Wczesna profilaktyka (przedszkola)	II-IV IX-XI	- 8.000 zł	Pełnomocnik burmistrza ds. PiRPA, dyrektorzy przedszkoli realizatorzy programu
a) „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” (dla rodziców)	I-VI	- 2.000 zł		
b) program sportowo rekreacyjne (dzieci, rodzice)				
3. Pozalekcyjne zajęcia sportowe	cały rok	- 35.000 zł		

	<p>3. Wypoczynek dzieci i młodzieży (obozы profilaktyczne, biwaki, kolonie)</p> <p>4. Szkolenia: „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” (dla nauczycieli) i inne wg potrzeb</p> <p>5. Teatralne spektakle profilaktyczne.</p> <p>6. Zakup materiałów edukacyjnych, udział w kampaniach profilaktycznych</p> <p style="text-align: center;">RAZEM</p>	<p>VII, VIII</p> <p>IV, wg ustalonych terminów</p>	<p>-20.000 zł</p> <p>- 8.000 zł</p> <p>- 7.000 zł</p> <p>- 2.000 zł</p> <p style="text-align: right;">147.000 zł</p>	
IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	<p>1. Dofinansowanie inicjatyw z zakresu profilaktyki i propagowania zdrowego stylu życia realizowane przez instytucje i organizacje sportowe i pożytku publicznego.</p> <p style="text-align: center;">RAZEM</p>	cały rok	-189.000 zł	Współpraca z kościołami, organizacjami sportowymi i innymi zajmującymi się profilaktyką i propagowaniem zdrowego stylu życia.
V. Utrzymanie bazy lokalowej.	<p>1. Koszty administracyjne:</p> <p>a) opłaty: ogrzewanie, energia, wywóz nieczystości, monitoring i usługi telekomunikacyjne, usługi pocztowe,</p> <p>b) delegacje służbowe,</p> <p>c) prenumerata, materiały biurowe, zakup literatury,</p> <p>2. Drobne naprawy i remonty</p> <p style="text-align: center;">RAZEM</p>	cały rok	-28.000 zł	
	RAZEM OGÓŁEM		28.000 zł	
			410.000	

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Marek Kuchowski